

2 uit Les 141, juni '06

Een reactie vanuit Vlaanderen...

De inburgeringstoets van Verdonk

Eliane Peytier luisterde op het WAP-symposium (10-2-06) met veel belangstelling naar de uiteenzetting over de inburgeringstoets van Verdonk door Petra Poelmans (zie artikel hiervoor). Vooral ook omdat ze een pittig debat verwachtte over de ethische principes van zo'n examen.

Hieronder haar reactie.

Ik kwam echter bedrogen uit, want van een pittig debat was jammer genoeg geen sprake; er werd vooral ingegaan op wat de toets nu precies omhelst en ook werd er ingezoomd op de validiteit en betrouwbaarheid van de toetsitems. Alsof iemand daaraan zou twifelen wanneer een gerenommeerd instituut als het CINOP zich daarmee bezighoudt! Ik heb er achteraf nog met verschillende aanwezigen over gesproken en er was niemand bij die de toets verdedigde, integendeel. Bij de meesten overheerste een gevoel van lijdzaamheid van 'hoe is dat zover kunnen komen?'

Ik heb intussen de besluiten van de Commissie Franssen en de twee verantwoordingsdocumenten van het CINOP (over het *Inburgeringsexamen Kennis van de Nederlandse Samenleving* en over de *Toets Gesproken Nederlands*) gelezen en ik ben nog steeds niet enthousiast en evenmin overtuigd van het nut van de toets.

Wat heb ik er dan tegen?

Het niveau

Bij de *Toets Gesproken Nederlands* (IGN) wordt het zogenaamde A1min-niveau getoetst. Wat behelst dit niveau eigenlijk? Het is de bedoeling dat men hiermee de luister- en spreekvaardigheid van buitenlanders toetst, maar dit wordt gedaan via herhaalopdrachten, niet-functionele korte vragen, tegenstellingen en het navertellen van twee korte verhaaltjes, zaken die mi eerder te maken hebben met taalkennis (losse woorden), toetsvaardigheid en vooral een goed geheugen.

Ze proberen de IGN ook een schijn van wetenschappelijkheid te geven

door hem te relateren aan het Europees Referentiekader, maar eigenlijk is er geen relatie, vermits het niveau van de toets nog niet als niveau onderscheiden wordt in het functioneel communicatief CEF! Waarschijnlijk heeft dat wel zijn reden. Misschien wel omdat er op een A1min-niveau nog geen sprake kan zijn van een minimum communicatie? En wat zegt dat dan over iemands Nederlandse taalvaardigheid wanneer die wordt getoetst op een in de communicatieve realiteit onbestaand niveau?

Ook wanneer je de IGN in het licht van de conclusies over toetsen van het Platform voor Volwassenenonderwijs Nt2 van de Nederlandse Taalunie houdt, voldoet hij niet, alle beweringen over 'het creëren van een gemeenschappelijke ervaringswereld' ten spijt.

Het indicatorgehalte

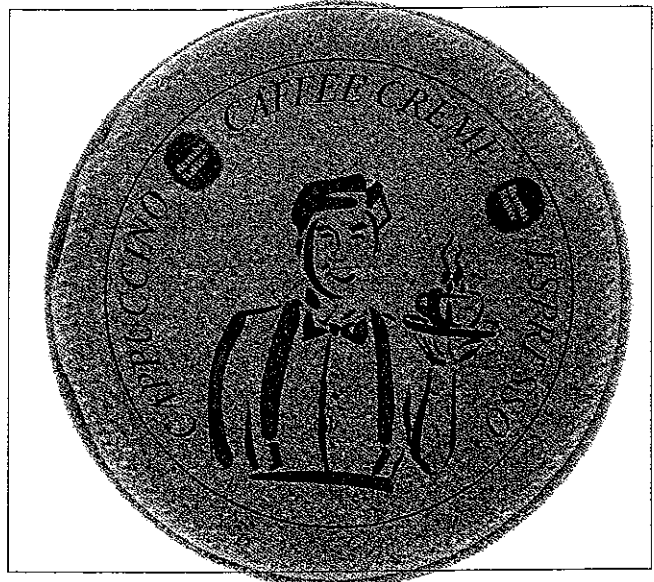
Als een toets geen functioneel niveau toetst, dan moet hij wel een indicator zijn voor iets anders, maar voor wat dan? Het vermogen om Nederlands te leren en/of in de Nederlandse samenleving 'goed' te kunnen integreren? Voor het taallerend vermogen bestaan er heel wat andere typen van toetsen zoals de Vlaamse COVAAR. Hij wordt in Vlaanderen gebruikt om aan

nieuwe Nt2-cursisten de geschikte cursus te kunnen aanbieden. Hierbij worden wel bepaalde vereiste cognitieve capaciteiten getoetst, maar geen specifieke elementen van een taal (zoals in de IGN wel het geval is, maar waarvan niet is aangetoond dat ze de basis vormen om die taal te leren!).

Wat het integratievermogen betreft is het evenmin zeker of de inburgeringstoets dat wel kan testen. Bestaat er immers voldoende theorievorming en consensus over het gegeven dat het kunnen napraten van zinnen met een aanvaardbaar accent of het juiste antwoord weten op vragen als 'welke kleur heeft gras' wijst op een wil of vermogen tot integratie? Is integratie niet een veel complexer proces met verschillende interacties tussen verschillende betrokkenen aan beide zijden dat je met een gesimplificeerd instrumentje als de telefoontoets hoege-naamd niet kunt gaan voorspellen?

Ook geschikt voor analfabeten?

Het gemak waarmee men poneert dat de twee toetsen ook geschikt zijn voor analfabeten omdat ze enkel mondeling worden afgenomen, is hemeltergend. Alsof analfabetisme enkel een kwestie is van je hoogstnodige leesbril niet bij de hand te hebben! Zelf geef ik in een CVO les in een 'verlengd tra-

BISON

HET VLOEIBARE
GEREEDSCHAP

Gereedschap **Mulder**

Nieuwe Ebbingestraat 26
9712 NT Groningen
Telefoon (050) 312 59 53

Voor meer lijmtips bel vanuit België: 0800-90055
Voor meer lijmtips bel vanuit Nederland: 0800-0477

ject' aan complete beginners die wel geschoold zijn, maar een slechte score op de COVAAR hebben behaald. Als ik zie hoe moeizaam het gaat bij deze mensen, zelfs met een taakgerichte aanpak en met een taalaanbod dat communicatief en functioneel is en met voor hen interessante contexten, dan weet ik gewoon dat slagen voor de inburgeringstoets een haast onmogelijke opdracht is voor laaggeschoolden en analfabeten. Bovendien is een telefonische toets waarbij je mimiek en ondersteunende gebaren mist, sowieso voor iedereen erg moeilijk, om dat te weten heb je zelfs geen studie nodig.

Kostprijs

Je kan je ook afvragen of de hoge kostprijs van 350 euro wel verantwoord is. Zo'n som betalen is immers een smak geld vooral als je weet dat veel uitgebreidere, hooggewaardeerde en kwalitatief hoogstaande examens als de IELTS en TOEFL voor het Engels op academisch niveau niet eens zoveel kosten. Daarnaast heb je natuurlijk ook nog tal van andere zaken nodig zoals het voorbereidingspakket met allerlei oefenmateriaal voor de TGN, (en misschien komt daar nog een echte cursus vooraf bij?) Voor de toets Kennis van de Nederlandse samenleving zijn dat twee video's (een Nederlandse versie en een versie in eigen taal) en een fotoboekje. Natuurlijk heeft deze toets een civiel effect: het is een voorwaarde voor toelating, maar

dit is beperkt in duur en eens in Nederland moeten de kandidaten opnieuw slagen voor een ander examen.

Discriminatie?

De ware bedoeling van de toets komt pas aan het licht wanneer je leest voor wie de inburgeringstoets bedoeld is en vooral voor wie niet. Mensen uit de EU, maar ook uit Zwitserland, Japan, de VS, Canada, Australië en Nieuw-Zeeland hoeven deze toets niet af te leggen. Waarom deze landen niet? Gaan we ervan uit dat zij het Nederlands niet nodig hebben? Is de integratiebereidheid inherent aan deze nationaliteiten? Of zegt dat ons niet eerder dat deze mensen wel welkom zijn in Nederland en dat de overheid daarom voor hen een zo laag mogelijke of zelfs helemaal geen drempel wil leggen?

Er worden vooral immigranten gevisseerd die in het kader van gezinsvorming en -hereniging naar Nederland willen komen. In hoeverre is dat alles compatibel met het universeel recht op gezinsvorming?

Afschrikmiddel

Hoewel er geschermd wordt met mooie woorden als 'eigen verantwoordelijkheid', 'actieve deelname aan de samenleving', 'motivatie en doorzettingsvermogen', heeft deze Inburgeringstoets slechts één doel: afschrikking. In dat perspectief moet je de moeilijkheid en de irrelevantie van de

TGN en de hoge kostprijs van alles zien. Wie daarvan nog niet overtuigd is, zal dat vermoedelijk wel zijn als je de bijbehorende video bij het Inburgeringsexamen Kennis van de Nederlandse Samenleving in ogenschouw neemt. Of kennis van de Nederlandse geschiedenis en van de staatsinrichting, politiek en wetgeving onontbeerlijk zijn om al van bij de aanvang in Nederland te kunnen functioneren is maar de vraag (Kennen trouwens alle autochtone Nederlanders dit alles?) Je kunt je ook afvragen waarom de nieuwe burgers zonodig prinses Maxima en Willem van Oranje moeten kennen. Voor het geval ze een van beiden tegen het lijf zouden lopen? Wat voor mij echter buiten kijf staat, is dat men met de shockerende beelden in de film 'Naar Nederland' (waarvan men een gekuiste versie heeft moeten maken, omdat de eerste tot rechtsvervolgning zou kunnen leiden in bepaalde landen) een aantal mensen (waarschijnlijk de minst opgeleiden die deze zaken niet kunnen plaatsen) wil ontmoedigen om naar Nederland te komen.

Tot slot

Vroeger was Nederland het lichtend voorbeeld voor Vlaanderen zeker als het over thema's als integratie, inburgering en Nt2 ging. In de Adviesnota van de Commissie Franssen wordt de inburgeringstoets in een internationale context geplaatst. Men wil de schijn wekken dat het er in de meeste landen even streng aan toegaat, wat zeker (nog) niet het geval is. Mij lijkt het alsof de Nederlandse overheid ook andere landen mee in het badwater van een uiterst streng immigratiebeleid wil krijgen. Ik kan alleen maar vurig hopen dat het in Vlaanderen deze weg niet zal opgaan.

Eliane Peytier

De auteur is werkzaam in Antwerpen als docent Nt2 bij het Stedelijk CVO Cité en in de Voortgezette Lerarenopleiding Basiseducatie bij de Karel de Grote Hogeschool.